

Toimiva asumisyhteisö

Toimintaterapeutti osana moniammatillista tiimiä mielenterveyskuntoutujien asumispalveluissa

Toimintaterapia on asiakaslähtöistä kuntoutusta, jossa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen tapahtuu toiminnan kautta. Keskeisimpänä tavoitteena on mahdollistaa ihmisen osallistuminen arjen toimintoihin. Osana moniammatillista työyhteisöä toimintaterapeutti etsii ratkaisuja kuntoutujien arjen haasteisiin.

Toimintaterapeuteilla on tietämystä siitä, miten mielenterveysongelmat vaikuttavat kykyyn osallistua jokapäiväisiin toimintoihin ja mitä taitoja, korvaavia strategioita tai asumisen tukea tarvitaan tämän vaikutuksen lieventämiseksi.

Arjen toiminnan asiantuntijuus

- Toiminnat ovat toimintaterapeutin pääasiallisia työkaluja, joilla tuodaan muutosta yksilön käyttäytymiseen ja toimintakykyyn.
- Toimintaterapeutti analysoi ja määrittelee toiminnan vaatimukset ja ne kohdat, jotka täytyy mukauttaa, jotta kuntoutuja pystyy osallistumaan hänelle välttämättömiin ja merkityksellisiin arjen toimintoihin toimintakyvyn rajoitteista huolimatta. Tämä on osaamisalue, joka erottaa toimintaterapeutin muista toimintaa käyttävistä työntekijöistä.

Toimintakyvyn arviointi on tavoitteellisen kuntoutuksen perusta

- Toimintaterapeutin tekemä arviointi auttaa moniammatillista työyhteisöä vastaamaan kysymyksiin, kuinka ihmiset toimivat jokapäiväisessä elämässä ja millaista tukea he tarvitsevat. Arviointi voi tapahtua haastatellen, havainnoiden sekä kuntoutujan itsearviointia hyödyntäen. Myös ympäristön arviointi on oleellinen osa toimintaterapia-arviota.
- Arvioinnissa huomioidaan kokonaisvaltaisesti toimintakyvyn eri tekijöitä, kuten kuntoutujan vahvuudet, roolit, taidot, toimintaan motivoituminen sekä ympäristöön liittyviä tekijöitä.
- Näyttöön perustuva työote ohjaa toimintaterapeuttia käyttämään tutkittuja, teoriapohjaisia arviointimenetelmiä, joiden avulla parannetaan arvioinnin luotettavuutta ja toistettavuutta.
- Kattava arviointi tukee kuntoutuksen tavoitteiden määrittelyä ja muutoksen mitattavuutta.

Arjen ympäristöt – rajoitteita vai mahdollisuuksia?

- Ympäristö voi sekä rajoittaa että mahdollistaa päivittäisiin toimintoihin osallistumista. Asumisyksikössä vaikuttamassa ovat muun muassa toiset ihmiset, yhteiset tilat, säännöt ja viikko-ohjelma. Myös tavat, roolit ja sosiaalinen tuki vaikuttavat toiminnallisuuteen.
- Toimintaterapeutti voi joko mukauttaa ympäristöä kuntoutujalle sopivammaksi tai ohjata kuntoutujaa kehittämään selviytymiskeinoja pärjätäkseen hänelle tärkeissä ympäristöissä ja yhteisöissä.

Ryhmät osana kuntoutusta

- Toimintaterapeutit hyödyntävät työssään erilaisia ryhmiä, joissa toimintaa käytetään haluttujen muutosten saavuttamiseksi. Terapeuttinen ryhmä on kannustava, sosiaalinen ja kulttuurinen paikka, missä ihmiset voivat kokeilla uusia käyttäytymistapoja ja tehokkaampaa vuorovaikutusta muiden kanssa.
- Ryhmällä on aina tarkoitus ja tavoitteet. Huolellinen ryhmän suunnittelu sekä tarkoituksenmukaisen teorian käyttäminen ohjaa toimintaterapeutin työskentelyä ja tukee tavoitteiden saavuttamista.

Jos asumispalveluissa olisi toimintaterapeutti...

- ✓ Mahdollistetaan laaja-alainen ja moniammatillinen toimintakyvyn arviointi kuntoutujalle
- ✓ Edistetään tavoitteellista kuntoutusta, jossa kuntoutujan vahvuudet ja osallisuus ovat keskeisessä roolissa
- ✓ Toimitaan kustannustehokkaasti aikaa ja resursseja säästäen
- ✓ Tarjotaan tavoitteellista ja strukturoitua ryhmätoimintaa
- ✓ Tunnistetaan tuen tarpeita ja edistetään kuntoutujien itsenäisyyttä
- ✓ Huomioidaan ympäristö toimintakyvyn vaikuttavana tekijänä
- ✓ Edistetään yhteisöön integroitumista tunnistamalla sen rajoittavia ja mahdollistavia tekijöitä
- ✓ Tunnistetaan ja hyödynnetään mielekkäitä toimintoja osana kuntoutusta

Kuvat: Tarja Sohlström

Lisää aiheesta

www.theseus.fi

Toimiva asumisyhteisö

Anni Peura & Satu Väyrynen

Oulun ammattikorkeakoulu, toimintaterapian tutkinto-ohjelma

Kevät 2019